

עם פרישתו מתפקיד שר הביטחון הוריש שימעון פרס לעם ישראל את מזכירו - בתוספת פרס ללבנון

פרס ללבנון

היתה זו אחת השערוריות שהסעירו את צה"ל ביותר בשנים האחרונות. כאשר הועלה לפני שנה וחצי, אלוף מישנה אריה בראון לדרגת תת־אלוף, לא ידעה הקצונה הבכירה של צה"ל אם לצ' חוק או לבכות. רבים ראו בהענקת דרגה בכירה זו לאריה בראון מהלומה מוראלית לצה"ל. אחרים טענו כי היא מהווה עלבון לדרגת תת־אלוף.

כי אריה בראון, הקצין שהוכנס עם העלאה תו בדרגה לשורת הגנרלים של צה"ל, לא היה אלא לבלר פשוט: מזכירו הצבאי של שריהביטחון שימעון פרס. מה שקומם את מרבית הקצונה הבכירה של צה"ל נגד העלאתו לדרגה של אריה בראון לא היה אישיותו, וגם לא העובדה שהוא טיפס בסדר המדרגות בצה"ל במהירות חסרת־תקדים. אחרי שנדרשו לו 16 שנים כדי להגיע מדרגת טוראי לדרגת רב־סרן, הספיקו לו שש שנים בלבד כדי להגיע מדרגת רב־סרן לדרגת תת־אלוף. אבל אלה היו שש שנים במחיצת שריהביטחון, קודם משה דיין ואחריכך שימעון פרס.

עצם האפשרות שקצין בצה"ל יוכל להגיע לדרגת תת־אלוף בתפקיד של לבלר ושרת, ולא במסלול פיקודי או מיקצועי

כלשהו. היא שנראתה לרבים כנוגדת את רוחו ומסורתו של צה"ל.

"זהו ביוזון חסרת־תקדים", טענו אז קצינים בכירים, שניסו להגיא את הרמטכ"ל ושריהביטחון מלהעניק לבראון את דרגת תת־אלוף. "זאת בדיחה תפלה וגרועה", אמרו אחרים, שהתריעו מפני הדמורליזציה שהעלאה־בדרגה זו עלולה לגרום בי שורות הקצונה בצה"ל.

על אפס ועל חמתם־קיבל אריה בראון את דרגת הגנרל שלו. ולא רק זאת, אלא שכדי להצדיק את המינוי המנוחך יצאו שופרות התעמולה של משרד־הביטחון כי מסע־תעמולה שנועד להצדיק את הכללתו של אריה בראון בשורת הגנרלים של צה"ל. בהודעה רשמית תואר מי שהיה במשך שנים רבות צילו של משה דיין ואיש־סודו, כמי "שנחשב בחוגי הצבא כי אחד הקצינים הבקיאים בנושאי ביטחון ש־בדרג הבכיר ביותר...".

"זהו שיא החוצפה הטימטום", אמר אז קצין בכיר בצה"ל.

הוא טעה טעות מרה. השיא הושג בעצם ימים אלה. וכמו השיאים הקודמים בתחום זה, הוא היה קשור שוב בתת־אלוף אריה בראון. שריהביטחון שימעון פרס אישר ל־מזכירו הצבאי לצאת, על חשבון המדינה וצה"ל, להשתלמות יקרה בחו"ל, מן הסוג שבו זוכים רק קצינים בכירים ומובהרים, בעלי עבר קרבי מפואר שצה"ל מייעד אותם לתפקידי פיקוד בכירים ביותר.

הפיתרון הגאוני

כשם שאיש לא היה מעלה בדעתו ש־בראון יגיע בצה"ל לדרגת תת־אלוף תוך הודגבות אחרי שריהביטחון, כך לא תיאר לעצמו איש שלתת־אלוף בראון מגיע עה השתלמות צבאית בחו"ל. אפילו לא תת־אלוף בראון עצמו. הקצין הבכיר, ש־נטל חלק פעיל במאבק הבחירות של השר שאותו שירת, ראה את עתידו מובטח ב־צילו של פרס, שלו הועיד תגורל את תפקיד ראש־הממשלה.

אלא שלפתע נטרפו הקלפים. תוצאות הבחירות הבהירו, כי גם ללישכת ראש־הממשלה וגם ללישכת שריהביטחון ייכניסו אנשים אחרים, ולא פרס. אחד המועמדים הראשונים להחלפה היה, כמובן, תת־אלוף בראון, שכן יש להניח שגם ראש־הממשלה וגם שריהביטחון החדשים יבקשו לעצמם מזכירים צבאיים שיהיו אנשי־סודם שלהם, ולא אנשי־סודו של פרס.

הקרקע בערה מתחת לרגליו של אריה בראון. שכן לקצין שביסס את הקאריירה שלו על היותו צילם של שני שריהביטחון, לא נכונו הרבה תפקידים אחרים ב־צה"ל. היה ברור שיהיה עליו לפרוש מ־השירות הצבאי יחד עם השר שאותו שירת באמונה.

ואו נמצא הפיתרון הגאוני.

היתה זו אחת ההחלטות האחרונות ש־קיבל שימעון פרס בתוקף תפקידו כשר־הביטחון: להמליץ לפני הרמטכ"ל לשלוח את תת־אלוף בראון, הקצין שהדרג הצבאי האחרון שקפד עליו היה פלוגה, להשתלמות צבאית גבוהה ביותר בחו"ל. המייועדת בדרך־כלל לרמה של מפקדי־אוגדות ומעלה, בעבר השתלמו במקום שאליו רצה

שימעון פרס לשלוח את מזכירו־הצבאי לשעבר, רק אלופים ותת־אלופים שלהם הוריעו צה"ל מסלול־קידום אל צמרתו.

לא היה זה הפרס היחיד שבאמצעותו ביקש שימעון פרס לפצות את עוזרו הנאמן. עוד לפני שיצא לאותה השתלמות צבאית ברמה אקדמאית, ניסו לארגן עבור המזכיר הצבאי, ששליטתו בשפה האנגלית אינה מבריקה, סיבוב־הופעות עבור המגבית בארצות־הברית.

שלא יהיה

חכם

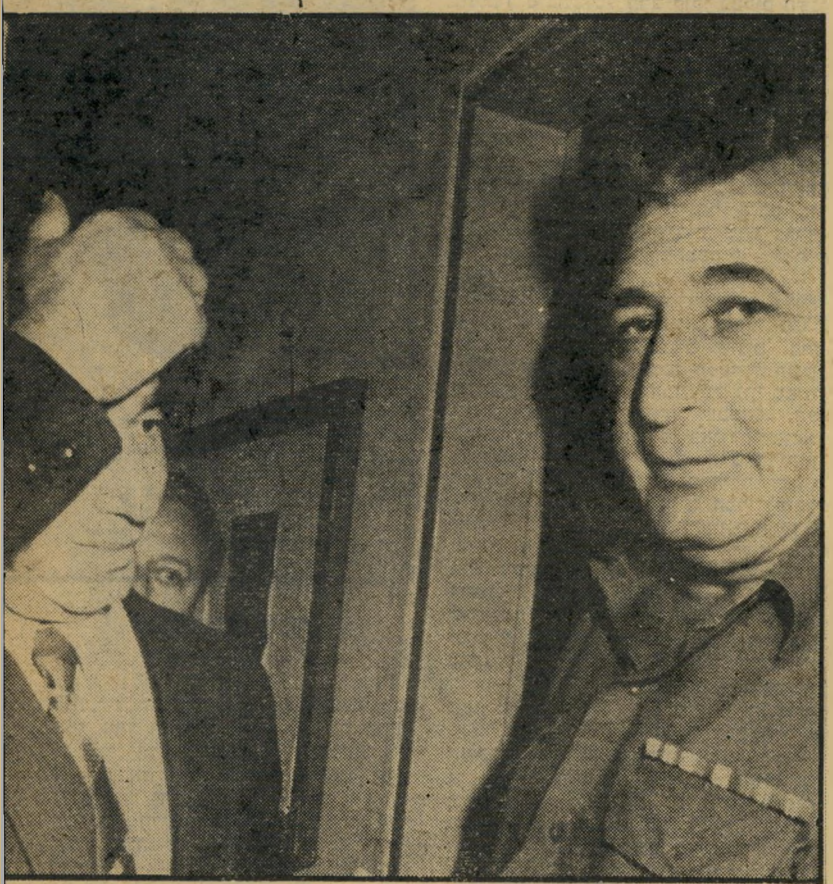
כאשר נישאלו מקורבי פרס, כיצד העוז זה להמליץ על הענקת השתלמות כזו למזכירו, השיב אחד מהם: "מה יש? הוא לפחות יוכל ללמוד שם אנגלית." אפי שר היה לקבל זאת כבדיחה, לולא הסכום שאמורה בדיחה זו לעלות למשלה־המיסדים הישראלי: עשרות אלפי ל"י, דמי השתייה הלימודים של המזכיר הצבאי ומישפחתו באותה מיכללה בחו"ל. המלצתו של פרס טעונה, כמובן, אישור של שריהביטחון החדש, עוז וייצמן. אולם

בדרך־כלל מקובל ששרים חדשים ממלאים את הבקשות הפרסונליות שמשאירים להם השרים שפרשו.

מי שעשוי להציל את המצב יכול להיות דווקא שריהחוק החדש בממשלת־הליכוד, משה דיין. דיין, הראשון שגילה את כיר שוריו של אריה בראון כשליש אישי ואשר הוריש אותו לשימעון פרס, עשוי להציל את צה"ל מביוזון. הוא רוצה את אריה בראון במחיצתו, במשרד־החוק, שכן ספק אם יצליח אייפעם למצוא איש־אמון נאמן ומסור כמוהו.

"משליש לא דורשים שיהיה חכם", הסיביר פעם דיין את פשר הערכתו המייוחדת לאריה בראון. "משליש דורשים שיהיה מסודר, מאורגן, ושלא יהיו פאנצ'רים בלוח־הזמנים שלו." איש כזה דרוש לדיין הבאי לאגניסט גם במשרד־החוק. לצורך זה הוא עומד לתבוע, שבפעם הראשונה בתולדות מדינת־ישראל ייקבע תקן של מזכיר צבאי גם עבור שריהחוק.

אם תתמלא תביעתו של דיין, יגרום הדבר אולי לתוספת תקן אחד של תת־אלוף בצה"ל, אבל זה יחסוך לצה"ל את העלבון של הענקת פרס לבלר של שריהביטחון.

מזל פרס
תת־אלוף אריה בראון מול שימעון פרס, בתקופת מילחמת הבחירות לקראת הכנסת התשיעית. למרות התואר של מזכיר צבאי שימש בראון את שריהביטחון בתפקידים אישיים רבים, סייע לו גם במאבקיו הפוליטיים. הלצה שאינה רחוקה מהמציאות, אומרת שכשפרס רצה לעשן סיגריה, היה צועק: "אריה — סיגריה". עם פרישתו נאלץ שימעון פרס לדאוג לעתידו של בראון והמליץ לשלוח אותו למכללה צבאית בחוץ־לארץ, שבה השתלמו בעבר רק קצינים־בכירים קרביים.

מאחורי דיין
ניצב אריה בראון (א) אלוף־מישנה) אשר במשך ארבע שנים תמיינה היה שליטו ואיש סודו. דיין סייע לו לטפס מדרגת רב־סרן לדרגת אלוף־מישנה, אחרי שבראון שירת אותו בהכנעה.